NN 118/2018 (27.12.2018.), Zakon o tržištu rada

HRVATSKI SABOR

2333

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O TRŽIŠTU RADA

Proglašavam Zakon o tržištu rada, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 14. prosinca 2018.

Klasa: 011-01/18-01/213
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 19. prosinca 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O TRŽIŠTU RADA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje tržište rada kroz posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, obrazovanje u cilju povećanja zapošljivosti radne snage, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, mjere aktivne politike zapošljavanja, ostale aktivnosti u cilju poticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, novog zapošljavanja i samozapošljavanja, zapošljavanje na privremenim odnosno povremenim poslovima u poljoprivredi te ustroj, upravljanje i obavljanje djelatnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod).

(2) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na posredovanje pri zapošljavanju pomoraca koje je uređeno posebnim propisima, osim ako su korisnici novčane naknade sukladno ovom Zakonu.

(3) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 2.

Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeće direktive Europske unije:

– Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 14, 20. 1. 1998.)

– Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376/36, 12. 12. 2006.) i

– Direktiva 2014/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika (SL L 128/8, 30. 4. 2014.).

Članak 3.

Djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona (u daljnjem tekstu: djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem) obavljaju se za nezaposlene osobe i ostale tražitelje zaposlenja, poslodavce i druge osobe koje traže informacije i savjete o uvjetima i mogućnostima zapošljavanja i razvoja karijere.

Članak 4.

(1) Djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem obavlja Zavod u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem, osim osiguranja za slučaj nezaposlenosti, mogu obavljati i pravne osobe kao trgovačka društva i fizičke osobe kao samostalnu djelatnost.

(3) Strana fizička i pravna osoba sa sjedištem u drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora koja u toj državi obavlja djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem, može u Republici Hrvatskoj privremeno ili povremeno obavljati one poslove koje je prema propisima države u kojoj ima sjedište ovlaštena obavljati, nakon što o tome obavijesti ministarstvo nadležno za rad u pisanom ili elektroničkom obliku.

(4) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem uz iste mogu obavljati djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja, djelatnosti savjetovanja u vezi s upravljanjem te djelatnost ustupanja radnika korisnicima za privremeno obavljanje poslova prema posebnom propisu.

(5) Srednjoškolske ustanove mogu obavljati poslove posredovanja za povremeni rad svojih redovitih učenika u zemlji, a iznimno i za redovite učenike drugih srednjoškolskih ustanova sa sjedištem u istoj županiji, na temelju pisanog sporazuma koji su dužne dostaviti ministarstvu nadležnom za rad.

(6) Pravne i fizičke osobe iz stavaka 2. i 3. ovoga članka obavljaju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem za tražitelje zaposlenja bez naknade te djeluju nepristrano u odnosu na tražitelje zaposlenja i poslodavce.

(7) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka i srednjoškolske ustanove iz stavka 5. ovoga članka dužne su prije početka obavljanja djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem odnosno poslova posredovanja za povremeni rad redovitih učenika upisati se u odgovarajuću evidenciju ministarstva nadležnog za rad.

(8) Prijava u evidenciju iz stavka 7. ovoga članka podnosi se ministarstvu nadležnom za rad u pisanom ili elektroničkom obliku, uz dokaz o registraciji prema posebnom propisu.

(9) O prijavi u evidenciju ministarstvo nadležno za rad izdaje potvrdu koja sadrži broj pod kojim je pravna i fizička osoba iz stavka 2. ovoga članka i srednjoškolska ustanova iz stavka 5. ovoga članka upisana te datum upisa u evidenciju.

(10) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka i srednjoškolske ustanove iz stavka 5. ovoga članka dužne su u pravnom prometu, u poslovnim ispravama, na svakom dopisu i oglasu navesti broj pod kojim su upisane u evidenciju ministarstva nadležnog za rad.

(11) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka dužne su ministarstvu nadležnom za rad dostavljati statističke podatke o obavljanju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem.

(12) Ministar nadležan za rad pravilnikom će propisati način obavljanja djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem odnosno poslova posredovanja za povremeni rad redovitih učenika te sadržaj, način i rokove dostavljanja podataka iz stavka 11. ovoga članka.

Članak 5.

(1) Kada pravne i fizičke osobe iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona obavljaju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju u inozemstvu, dužne su ih obavljati u suradnji s nadležnim tijelima pojedinih zemalja.

(2) U postupku posredovanja pri zapošljavanju u inozemstvu pravne i fizičke osobe iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona dužne su obavijestiti osobe za koje posreduju o uvjetima života i rada, pravima i obvezama po osnovi rada i drugim bitnim elementima zakonitosti rada i radnim uvjetima.

(3) Pravne i fizičke osobe iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona snose odgovornost prema osobama za koje su posredovale u inozemstvu za zakonitost njihova zapošljavanja i rada sukladno zakonodavstvu zemlje u koju posreduju te snose troškove prijevremenog povratka osobe za koju su posredovale ako je isti uzrokovan nezakonitim zapošljavanjem ili radom, a odgovaraju i za eventualnu štetu koju bi osoba mogla pretrpjeti zbog pogrešnih informacija o bitnim elementima uvjeta života i rada.

(4) Pravne i fizičke osobe iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona dužne su pružiti osobama za koje su posredovale u inozemstvu svu potrebnu pomoć u ostvarivanju njihovih prava po osnovi rada nakon povratka s rada u inozemstvu.

Članak 6.

(1) Za slučaj nezaposlenosti obvezno su osigurani svi radnici u radnom odnosu i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, kao i osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost i po toj osnovi su obvezno osigurane prema propisima o mirovinskom osiguranju.

(2) Osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost i po toj osnovi su obvezno osigurane prema propisima o mirovinskom osiguranju iz stavka 1. ovoga članka su:

1. obrtnici i trgovci pojedinci, upisani u odgovarajući registar

2. osobe koje u skladu s posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost kao što su odvjetnici, privatni zdravstveni radnici, umjetnici, novinari, odgajatelji, lektori, prevoditelji, primalje i drugi

3. vrhunski sportaši

4. osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit

5. osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali imaju obilježje samostalnosti, trajnosti i s namjerom stvaranja izvora dohotka ili dobiti i po osnovi obavljanja tih djelatnosti su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, kada nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti

6. osobe koje obavljaju domaću radinost i sporedno zanimanje, kada nisu osigurane po drugoj osnovi i nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti

7. osobe koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u odgovarajući upisnik u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, kada nisu osigurani po drugoj osnovi, nisu korisnici mirovine ili nisu na redovitom školovanju

8. osobe koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost i upisane se u Upisnik poljoprivrednika, a obvezno su osigurane na osobni zahtjev

9. članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava, likvidatori i upravitelji zadruga

10. hrvatski državljani zaposleni u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavca, kada nisu obvezno osigurani prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju i uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti

11. hrvatski državljani zaposleni na teritoriju Republike Hrvatske kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj, kada nisu obvezno osigurani prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili kada nisu obvezno osigurani prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i

12. roditelj njegovatelj, njegovatelj djeteta s teškoćama u razvoju i njegovatelj osobe s invaliditetom.

(3) Osiguranje za osobe iz stavka 1. ovoga članka provodi se na načelu solidarnosti.

Članak 7.

Prava koja se ostvaruju na temelju ovoga Zakona su:

1. novčana naknada na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti

2. mirovinsko osiguranje na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti

3. novčana pomoć i naknada troškova prijevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja na radnom mjestu

4. jednokratna novčana pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova

5. novčana pomoć osobe uključene na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa i

6. novčana pomoć osobe osigurane na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove.

Članak 8.

Državljani država članica Europske unije, Europskoga gospodarskog prostora i državljani Švicarske Konfederacije i članovi njihovih obitelji u pravima i dužnostima utvrđenim ovim Zakonom izjednačeni su s hrvatskim državljanima.

II. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH OSOBA I OSTALIH TRAŽITELJA ZAPOSLENJA

Članak 9.

Evidenciju nezaposlenih osoba vodi Zavod na osnovi prijave nezaposlene osobe.

Članak 10.

(1) Nezaposlenom osobom u smislu ovoga Zakona smatra se osoba sposobna ili djelomično sposobna za rad, u dobi od 15 do 65 godina, koja nije u radnom odnosu odnosno koja ne obavlja samostalnu djelatnost, aktivno traži posao i raspoloživa je za rad te ako:

1. ne ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ne ostvari mjesečni primitak odnosno drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak s obzirom na podatak o uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja dobivenim od Središnjeg registra osiguranika, a koji je veći od prosječne isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini

2. nema registrirano trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu odnosno nema više od 25 % udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi

3. nije član zadruge ili upravitelj zadruge

4. nije predsjednik, član uprave, izvršni direktor trgovačkog društva ili likvidator

5. nema registrirani obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva

6. ne obavlja domaću radinost ili sporedno zanimanje prema posebnom propisu

7. nije osigurana kao poljoprivrednik po propisima o mirovinskom osiguranju

8. nije zaposlena prema posebnim propisima

9. nije korisnik mirovine, osim korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad odnosno korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti i korisnika obiteljske mirovine kojemu se ta mirovina ne isplaćuje

10. ne ispunjava uvjete za starosnu mirovinu

11. nije osigurana na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove

12. nije uključena u program socijalnog uključivanja na temelju nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju o privremenoj nezapošljivosti ili

13. nije redoviti učenik ili student.

(2) O podacima iz stavka 1. ovoga članka nezaposlena osoba potpisuje izjavu prilikom prijave u evidenciju nezaposlenih osoba.

Članak 11.

(1) Smatra se da nezaposlena osoba aktivno traži posao ako:

– provodi aktivnosti radi utvrđivanja profesionalnog plana traženja posla odnosno sporazuma za uključivanje na tržište rada iz članka 24. ovoga Zakona

– se pridržava aktivnosti utvrđenih profesionalnim planom odnosno sporazumom za uključivanje na tržište rada iz članka 24. ovoga Zakona i

– podnosi molbe poslodavcima ili daje oglase i javlja se na oglase i natječaje.

(2) Smatra se da je nezaposlena osoba raspoloživa za rad ako se odaziva na svaki poziv Zavoda radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja.

(3) Ministar nadležan za rad utvrdit će pravilnikom način provođenja aktivnosti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 12.

Nezaposlena osoba prijavljuje se i evidentira u Zavodu prema mjestu prebivališta odnosno boravišta.

Članak 13.

Zavodu se, radi savjetovanja i informiranja s ciljem razvoja upravljanja karijerom i posredovanja, mogu prijaviti i ostali tražitelji zaposlenja koji se ne smatraju nezaposlenim osobama iz članka 10. ovoga Zakona.

Članak 14.

(1) Zavodu se može prijaviti azilant i stranac pod supsidijarnom odnosno privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj, kao i članovi njihove obitelji, koji su u pravima i dužnostima utvrđenim ovim Zakonom izjednačeni s hrvatskim državljanima.

(2) Iznimno se Zavodu može prijaviti i tražitelj međunarodne zaštite i članovi njegove obitelji ako ministarstvo nadležno za unutarnje poslove nije donijelo odluku o zahtjevu za međunarodnu zaštitu u zakonom propisanom roku, a tražitelj svojim postupanjem nije utjecao na razloge nedonošenja odluke.

(3) Osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka prijavljuju se i evidentiraju u Zavodu prema mjestu boravka, odnosno adresi stanovanja.

(4) Osobe iz stavka 1. ovoga članka prestaju se voditi u evidenciji Zavoda po prestanku azila, supsidijarne odnosno privremene zaštite ako prije toga ne nastupe drugi razlozi za prestanak vođenja u evidenciji nezaposlenih osoba.

(5) Osoba iz stavka 2. ovoga članka prestaje se voditi u evidenciji Zavoda kada ministarstvo nadležno za unutarnje poslove odbije zahtjev za međunarodnu zaštitu, ako prije toga ne nastupe drugi razlozi za prestanak vođenja u evidenciji nezaposlenih osoba.

(6) Zavodu se može prijaviti državljanin treće zemlje koji može raditi u Republici Hrvatskoj bez dozvole za boravak i rad sukladno posebnim propisima, a koji ispunjava uvjete iz članka 10. ovoga Zakona.

Članak 15.

(1) Zavodu se, radi ostvarivanja prava na novčanu naknadu iz članka 7. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona, može prijaviti nezaposlena osoba stranac kojem je prestao radni odnos u Republici Hrvatskoj bez njegove krivnje ili pristanka ako ima odobren privremeni boravak u Republici Hrvatskoj.

(2) Nezaposlena osoba stranac iz stavka 1. ovoga članka prijavljuje se prema mjestu odobrenoga privremenog boravka.

(3) Po iskorištenosti novčane naknade iz članka 7. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona odnosno po isteku privremenog boravka osoba iz stavka 1. ovoga članka prestaje se voditi u evidenciji Zavoda.

Članak 16.

Podatke o nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja vodi Zavod na propisanim obrascima i u elektroničkom obliku.

Članak 17.

(1) Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji ako ta osoba:

1. zasnuje radni odnos

2. ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ostvari mjesečni primitak odnosno drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak s obzirom na podatak o uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja dobivenim od Središnjeg registra osiguranika, a koji je veći od prosječne isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini

3. obavlja posao bez potvrde, ugovora odnosno rješenja na temelju kojeg radi

4. registrira trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu odnosno stekne više od 25 % udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi

5. postane član zadruge ili upravitelj zadruge

6. postane predsjednik uprave, član uprave, izvršni direktor trgovačkog društva ili likvidator

7. registrira obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva

8. obavlja domaću radinost ili sporedno zanimanje prema posebnom propisu

9. postane poljoprivredni osiguranik po propisima o mirovinskom osiguranju

10. zaposli se prema posebnim propisima

11. ispuni uvjete za starosnu mirovinu, ostvari prijevremenu starosnu mirovinu, ostvari starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ostvari obiteljsku mirovinu koja joj se isplaćuje ili ostvari invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad odnosno invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

12. uključi se u program socijalnog uključivanja na temelju nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju o privremenoj nezapošljivosti

13. ima utvrđenu opću nesposobnost za rad odnosno potpuni gubitak radne sposobnosti prema propisima o mirovinskom osiguranju

14. obavlja stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa

15. ostvari prava na rodiljnu, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada odnosno rodiljnu, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku brigu o novorođenom djetetu po posebnom propisu

16. postane redoviti učenik ili student

17. nastupi na dragovoljno vojno osposobljavanje ili se uključi u program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac

18. bude pritvorena ili joj bude određen istražni zatvor

19. nastupi na izdržavanje kazne zatvora

20. navrši 65 godina života

21. odbije se uključiti u obrazovni program ili ga bez opravdanog razloga prekine odnosno ne završi obrazovni program koji je sukladan njezinim procijenjenim osobnim i profesionalnim sposobnostima organizirao odnosno troškove snosio Zavod radi povećanja njezine mogućnosti zapošljavanja

22. ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad te ne obavlja aktivnosti u dinamici utvrđenoj u profesionalnom planu

23. postane osiguranik produženog mirovinskog osiguranja na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove

24. se odjavi s evidencije ili

25. u potpisanoj izjavi iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona navede neistinite podatke.

(2) Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji ako ta osoba ne prihvati ponuđena zaposlenja u okviru stečene razine kvalifikacije i radnog iskustva do utvrđivanja profesionalnog plana iz članka 24. ovoga Zakona, a nakon toga ponuđena zaposlenja iz utvrđenoga profesionalnog plana i sporazuma za uključivanje na tržište rada ili ako svojim postupanjem uzrokuje odbijanje zaposlenja od strane poslodavca, osim ako odbije zaposlenje zbog razloga što poslodavac redovito ne ispunjava obveze prema radnicima:

1. u mjestu prebivališta ili boravišta